

ฐานขอมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องคการบริหารสวนตำบลบัวคำ
อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

คำนำ

การจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบัวคำ ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นสื่อประกอบการเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบัวคำ ประกอบไปด้วยเกี่ยวกับความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆและภูมิปัญญาชาวบ้าน จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลบัวคำ ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ ผู้สนใจทั่วไป และหากนี้มีข้อบกพร่องประการใด หวังว่าคงจะได้รับคำแนะนำจากท่านผู้รู้ทั้งหลาย ผู้จัดทำจึงขอขอบคุณล่วงหน้า ณ โอกาสนี้

งานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคำ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น วัตถุประสงค	1
ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น	1
ข้อมูลตามศาสนสถาน	3
ข้อมูลด้านประเพณี	3
ภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลบัวคำ	4
- ด้านเกษตรกรรม	4
- ด้านหัตถกรรม	8
- ด้านศิลปกรรม	16
- ด้านศาสนาและประเพณี	18
- ด้านการแพทย์ไทย	20

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้มิให้สูญหายไปจากชุมชน
2. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเอง อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆ ต่อไป

ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ ซึ่งเรียกว่าปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่น ซึ่งมี ผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กันดังนี้ สามารถ จันทรสूरย (2536) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้าง ทั้งลึก ที่ชาวบ้านสามารถคิดเอง ทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย

กรมวิชาการ (2538) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่า คือความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกต วิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้เฉพาะหลายเรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่ช่วยในการเรียนรู้ การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา

รัตนะ บัวสนธ (2535) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนการที่คนของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนการดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณี ที่ได้รับการถ่ายทอด สั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขของในสวนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล

ฉลาดชาย สมิทานนท์(อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ. 2537) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจากการเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะการจะใช้ชีวิตอย่างไรยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูกยกระดับให้หมายถึงอุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย บนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่มีชีวิต สัตว์ พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถ และทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรร เรียนรู้ปรับปรุง และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย

ประเวศ วะสี(2536) กล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นสะสมขึ้นมาจากประสบการณ์หรือความชัดเจนจากชีวิตและสังคมในท้องถิ่นหนึ่งๆ เพราะฉะนั้นจึงมีความสอดคล้องกับเรื่องของท้องถิ่นมากกว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มาจากข่างนอกลักษณะสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นคือ มีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐาน มีความเป็นบูรณาการสูงทั้งในเรื่องของกาย ใจ สังคมและสิ่งแวดล้อมและเชื่อมโยงไปสู่นามธรรมที่ลึกซึ้งสูงส่ง อีกทั้งยังเน้นความสำคัญของจริยธรรมมากกว่าวัตถุธรรมเพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ความสำคัญแก่ประสบการณ์ จึงมีความเคารพผู้อาวุโส ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์มากกว่าจากความหมายดังกล่าว อาจสรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้ หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับสภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบต่อกันมาประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายรวมถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดค้นขึ้น แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาแก้ปัญหาเป็นทั้งสติปัญญาและองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้าน ดังนั้น จึงมีความครอบคลุมเนื้อหาสาระและแนวทาง

ดำเนินชีวิตในวงกว้าง ภูมิปัญญาท้องถิ่นประกอบไปด้วยองค์ความรู้ในหลายวิชา ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2541) ได้จำแนกไวรวม 10 สาขา คือ

1. สาขาเกษตรกรรม หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ทักษะ และเทคนิคด้านการเกษตรกับ

เทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสภาวะการณต่างๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหา การเกษตรแปดตน

2. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม (ด้านการผลิตและการบริโภค) หมายถึง การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อชะลอการนำเข้ตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด และเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น การรวมกลุ่มของกลุ่มโรงงานอาหาร กลุ่มโรงสี กลุ่มหัตถกรรม เป็นต้น

3. สาขาการแพทย์ไทย หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้

4. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งอนุรักษ์ การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

5. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึงความสามารถในด้านบริหารจัดการการสะสมและบริการกองทุนและธุรกิจชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์เพื่อเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชน

6. สาขาสวัสดิการ หมายถึง ความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

7. สาขาศิลปกรรม หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรมวรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ เป็นต้น

8. สาขาจัดการ หมายถึง ความสามารถในการบริหารการจัดการดำเนินงานด้านต่างๆทั้งขององค์กรชุมชน องค์กรทางสังคมอื่นๆ ในสังคมไทย เช่น การจัดการองค์กรของกลุ่มแม่บ้านระบบผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน เป็นต้น กรณีของการจัดการศึกษาเรียนรู้ นับได้ว่าเป็นภูมิปัญญาสาขาการจัดการที่มีความสำคัญ เพราะการจัดการศึกษาเรียนรู้ดี หมายถึงกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาและถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทยที่มีประสิทธิภาพ

9. สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึง ความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้ง ภาษาถิ่น ภาษาโบราณภาษาไทย และการใช้ภาษา ตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

10. สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึง ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนาเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่น การถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ ประเพณี บุญประเพณีชาว เป็นต้น

ข้อมูลสถานศาสนสถาน

ศาสนสถาน ในพื้นที่ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด มี 9 แห่ง ดังนี้

1.วัดสว่างโพธิ์ไคร	บ้านโคกหนองบัว	หมู่ที่ 1,11
2.วัดธงชัยโพธิ์ธาราม	บ้านบัวคำเหนือ	หมู่ที่ 2
3.วัดไชยทอง	บ้านหนองไฮ	หมู่ที่ 3
4.วัดสว่างโพธิ์ศรี	บ้านเหล่ากลาง	หมู่ที่ 4,9
5.วัดแสงทะรังษี	บ้านหนองแสง	หมู่ที่ 5
6.วัดฉิมพลีจิตธาราม	บ้านแก้งิ้ว	หมู่ที่ 6
7.วัดชัยสันติธรรม	บ้านบัวทอง	หมู่ที่ 7
8.วัดป่าศรีรัตนบัวคำ	บ้านบัวคำใต้	หมู่ที่ 8
9.วัดป่าศรีโพธิ์ชัย	บ้านหนองแสง	หมู่ที่ 10

ประเพณี/วัฒนธรรม ในพื้นที่ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

- 1.เดือนอ้าย (ฮีตบุญเข้ากรรม)
- 2.เดือนยี่ (ฮีตบุญคุณลาน)
- 3.เดือนสาม (ฮีตบุญข้าวจี่)
- 4.เดือนสี่ (ฮีตบุญเผาสุ หรือบุญมหาชาติ)
- 5.เดือนห้า (ฮีตบุญสงกรานต์)
- 6.เดือนหก (ฮีตบุญบั้งไฟ)
- 7.เดือนเจ็ด (ฮีตบุญซำฮะ)
- 8.เดือนแปด (ฮีตบุญเข้าพรรษา)
- 9.เดือนเก้า (ฮีตบุญข้าวประดับดิน)
- 10.เดือนสิบ (ฮีตบุญข้าวสาก)
- 11.เดือนสิบเอ็ด (ฮีตบุญออกพรรษา)
- 12.เดือนสิบสอง (ฮีตบุญกฐิน)

ภูมิปัญญาท้องถิ่นตำบลบัวคำ

1.ด้านเกษตรกรรม

หมายถึง ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐาน คุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่างๆได้ เช่นการทำ การเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตร เป็นต้น
ได้แก่

1.1 นายวิศิษฐ์ แสนบัวโพธิ์ หมู่ที่ 7 ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด แนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง

อยู่อย่างพอเพียงมีน้อยใช้น้อย ใช้จ่ายอย่างประหยัด บางสวนดอคอมไวไซเมื่อจำเป็นประกอบอาชีพ ในสวนที่มีความรู้ความสามารถตามความถนัดของตัวเอง เช่น ทำการเกษตรหลายอย่าง ปลูกพืชหลากหลาย ชนิดที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร บ้านบัวทอง หมู่ที่ 7 ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ปัจจุบันเป็นวิทยากร ที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร(ศพก.) บ้านบัวทอง ตำบล บัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นวิทยากรบรรยายถ่ายทอดความรู้เรื่องการปรับปรุงบำรุงดิน การพัฒนาที่ดิน การทำปุ๋ยหมักปุ๋ยอินทรีย์น้ำให้กับหมอดินอาสาประจำหมู่บ้าน และเกษตรกรทั่วไปร่วมกับ สำนักงานเกษตรอำเภอโพธิ์ชัย

นายวิศิษฐ์ แสนบัวโพธิ์

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน เกษตรกรรม
สาขา ไร่นาสวนผสม

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายวิศิษฐ์ แสนบัวโพธิ์
ที่อยู่ ๕ หมู่ ๗ บ้านบัวทอง ตำบลบัวคำ

ผลงาน เกษตรตัวอย่างด้านเกษตรผสมผสาน

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านเกษตรกรรม การทำไร่นาสวนผสมการเพิ่มผลผลิต การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง วิถีชีวิตกินดีอยู่ดี

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ วิธีการถ่ายทอดอธิบายและสาธิตให้ผู้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆกัน

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

เกษตรผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจ ได้ศึกษาดูงานและนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อ

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านศิลปหัตถกรรมรับผิดชอบดูแลงานด้านงานฝีมือในประเพณีต่างๆในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

เกษตรกรตัวอย่างประจำอำเภอโพธิ์ชัยด้านเกษตรผสมผสาน

1.2 นายวิเชียร คำสุวรรณ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน เกษตรกรรม

สาขา การทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ด

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายวิเชียร คำสุวรรณ

ที่อยู่ ๕๒ หมู่ ๗ บ้านบัวทอง ตำบลบัวคำ

ผลงาน การทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ด

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ด

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ สามารถถ่ายทอดความรู้วิธีการทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ดได้

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

เกษตรผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจ ได้ศึกษาดูงานและนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อเพื่อใช้ในครอบครัวและเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านเกษตรกรรมงานด้านการทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ดได้ในการใช้ปุ๋ยชีวภาพในชุมชนเพื่อลดรายจ่าย

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ

ได้รับการเชิดชูเกียรติเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านเกษตรกรรม สาขาการทำปุ๋ยหมักชีวภาพอัดเม็ด

1.3 นางสมควร คำสุวรรณ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน เกษตรกรรม

สาขา การทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นางสมควร คำสุวรรณ

ที่อยู่ ๕๒ หมู่ ๗ บ้านบัวทอง ตำบลบัวคำ

ผลงาน การทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในขั้นตอนการทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

เกษตรผู้สนใจ นักเรียน นักศึกษา หน่วยงานรัฐแลเอกชนที่สนใจ ได้ศึกษาดูงานและนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อเพื่อใช้ในครอบครัวและเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านเกษตรกรรมงานด้านการทำข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่ในชุมชนเพื่อร่ายจ่ายลดรายได้และยังเป็นข้าวที่มากด้วยคุณประโยชน์

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

2.ด้านหัตถกรรม

หมายถึง รู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิตเพื่อชะลอการนำเข้าสู่ตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรมอันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่น สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรมเช่น การรวมกลุ่มของโรงงานยางพารา กลุ่มหัตถกรรมและอื่นๆ ได้แก่

2.1กลุ่มจักสานพลาสติก ได้แก่

กลุ่มสตรีบ้านเหล่ากลางหมู่ที่ 4 และ 9 ตัวแทนกลุ่มคือนางบัวเรียน จรบุรัมย์และนางสาธิตา ดอนลาดลี

2.2 กลุ่มหัตถกรรมทำกระเป๋า เครื่องใช้รีไซเคิล ได้แก่

ความเป็นมา

ในปัจจุบันการสานตะกร้าพลาสติกได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์สำคัญอย่างหนึ่ง ที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวัน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดรายได้เสริมและทำไม่ยาก เป็นวัสดุคงทนที่ ไม่ย่อยสลายตามธรรมชาติ ชาวเขาได้มีโอกาสผู้เข้าร่วมอบรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาการจักสานตะกร้าพลาสติกกับองค์การบริหารส่วนตำบลบัวคำ หลังจากนั้นก็ได้ให้ความสนใจในการจักสานตะกร้าพลาสติกเรื่อยมา

วิธีสานกระเปาะพลาสติก ตะกร้าพลาสติก

- 1) เลือกสายพลาสติก และสีเส้นที่ชอบ เพื่อให้เกิดลวดลายสวยงาม ได้พื้นสีฟ้า(สีสมมติ) กับ ทำลายเป็นสีเขียว(สีสมมติ)
- 2) ตัดเส้นพลาสติก สีฟ้า (สีสมมติ) ยาว 28 นิ้ว จำนวน 14 เส้น (วิธีตัดต้องให้ปลายเฉียงๆ เพื่อป้องกันการสอดสานกัน และจำนวนเส้นขึ้นอยู่กับขนาดของผลิตภัณฑ์ที่จักสาน)
- 3) เริ่มจากวางเส้นพลาสติก 7 เส้น เรียงให้เสมอกัน เทคนิคคือเอาสมุดหนาๆ มาทับไว้ไม่ให้เส้นพลาสติกเลื่อนไปมา และนำอีก 7 เส้นมาขัดกันเป็นกากบาท ให้อยู่กึ่งกลาง และสลับขึ้นลงบนกลาง และจัดเส้นให้เท่ากัน
- 4) นำเส้นข้างใต้เส้น ประมาณเส้นที่ 3 ที่อยู่ข้างใต้ นำมาสอดและเป็นการล็อก ทั้ง 2 ฝั่งซ้าย ขวา และทำการล็อกเช่นเดียวกัน ทั้งด้านบนและด้านล่าง
- 5) พับเส้นทุกเส้น ตามรอยที่เป็นขอบของการสาน เป็นการขึ้นรูปตะกร้า
- 6) เริ่มการตัดเส้นสีเขียว (สีสมมติ) เพื่อนำขึ้นรอบทำลายของตะกร้า ใช้ความยาว 18 นิ้ว จำนวน 11 เส้น (วิธีตัดต้องให้ปลายเฉียงๆ เพื่อป้องกันการสอดสานกัน จำนวนเส้นขึ้นอยู่กับขนาดของผลิตภัณฑ์ที่จักสาน)
- 7) จากนั้นนำเส้นสีฟ้า (สีสมมติ) ที่ล็อกไว้ถอดออกออกมา เพื่อเป็นการเตรียมเริ่มการสานขึ้นรูป
- 8) ทำการขึ้นเส้นสีเขียว (สีสมมติ) มาขัดไปมายึดเกาะจากตรงกลางของเส้นทั้งหมดก่อน สลับไปมาเป็นตารางไปเรื่อย ๆ
- 9) ชั้นที่ 2 ดันเส้นให้ชิด ก็สานสลับกันไปเป็นชั้นๆ โดยจะต้องมีการล็อกเส้นเพื่อไม่ให้เลื่อนไปมาเสมอ
- 10) พอสานไปจนใกล้ขอบก็ทำการเหน็บเส้นให้ไปทางเดียวกัน ทึ่มลงไปทางกันตรงๆ เพื่อเตรียมเอาเส้นสีเขียวมาทำขอบ
- 11) เริ่มทำขอบนำเส้นพลาสติกสีเขียว (สีสมมติ) 2 เส้นประกบกัน แลวางทาบไปกับขอบตรงๆถึงเส้นสีฟ้า (สีสมมติ) ที่ล็อกตั้งกลับมา แลก็สานทับไปกับขอบเส้นสีเขียว (สีสมมติ) แต่ต้องสลับลายสีไปด้วยเพื่อเป็นการสร้างขอบตรงๆให้เกิดลวดลาย ทำอย่างนี้ทุกเส้นรอบตะกร้า
- 12) ชั้นทำการเก็บชาย ตัดชายให้สั้นพอดีกับการชอนลายได้แลแล้วก็เหน็บเก็บเข้าไปด้านใน ทำทุกเส้นเพื่อความเรียบร้อย
- 13) การทำหู ตัดเส้นพลาสติก 2 เส้น แลนำมาตัดผาดครึ่ง
- 14) เพื่อนำไปถัดสานขัดกันไปมานั้นไขว่เส้นพลาสติก 2 เส้นเขาหากัน โดยจะเรียงเป็น 4 เส้น การถัก คือนำเส้นชายสุด มาไขว่อ้อมไปด้านหลังวกกลับของเส้นที่ 3 ต่อด้วยนำเส้นขวาสุด นับถอยหลังไปไขว่ด้านหลังวกกลับเส้นที่ 3 เช่นกัน ทำสลับไปมาอย่างนี้จนสุดปลายพลาสติก
- 15) นำมาติดหูที่ตัวตะกร้าโดยการรวบเส้นของหูเข้าด้วยกัน แบนแยกเป็น 2 ข้าง แล้วย่อเข้ากับตัวตะกร้าสานเป็นลวดลาย แลทำการเก็บปลายเส้นให้เรียบร้อย สำหรับเป็นหูหิ้ว หรือแขวนก็ได้ หรือนำมาสอดใส่ในสายยางพลาสติก แลนำไปติดหูที่ตัวตะกร้าแทนก็ได้

2.2 กลุ่มทำกระเป๋าจากวัสดุรีไซเคิล

1.นางทองสา ชินเนหันหา

ผู้นำสตรีบ้านหนองแสง หมู่ที่ 5 และ 10

2.นางหยกแก้ว ศรีชัย

ผู้นำสตรีบ้านบัวทอง หมู่ที่ 7

รายการ "ทำดี ขยายดี" ตอน "ชุมชนตำบลบัวคำ ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล"

รายการ "ทำดี ขยายดี" ตอน "ชุมชนตำบลบัวคำ ยุคเทคโนโลยีดิจิทัล"

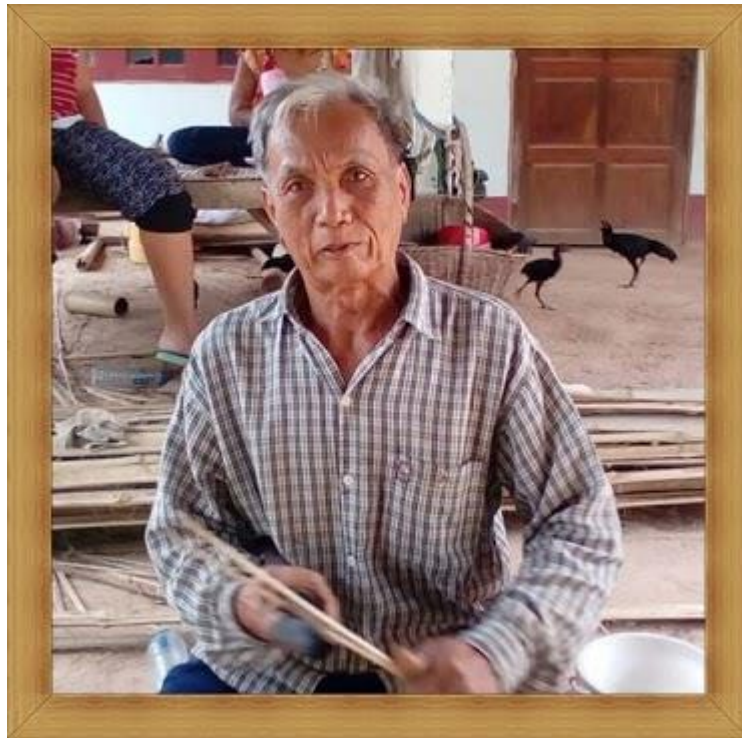
2.3 กลุ่มการทอเสื่อกล้วยชิต

บ้านเก่าจิว หมู่ที่ ๖ ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

2.4 นายบุญสี บุปผาเทพ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน หัตถกรรม

สาขา การจักสานส้อม

ประวัติและผลงาน

ชื่อนายบุญสี บุปผาเทพ

ที่อยู่ 94 หมู่ 10 บ้านหนองแสง ตำบลบัวคำ

ผลงาน การจักสานส้อม

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การจักสานส้อม

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในขั้นตอนการจักสานส้อมได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

ประชาชนชาวบ้าน ลูกหลานที่สนใจ ได้เรียนรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อพร้อมทั้งได้นำส่งร้านค้าชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านหัตถกรรมงานการจักสานส้อม

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

2.5 นายทองดี ทศกรณ์

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน หัตถกรรม

สาขา การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายทองดี ทศกรณ์

ที่อยู่ ๓๔ หมู่ ๖ บ้านเก่าจิว ตำบลบัวคำ

ผลงาน การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การทำไม้กวาดทางมะพร้าว

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ วิธีการถ่ายทอดอธิบายและสาธิตให้ผู้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆกัน

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

ประชาชนชาวบ้าน ลูกหลานที่สนใจ ได้เรียนรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อพร้อมทั้งได้นำส่งร้านค้าชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านศิลปหัตถกรรมงานด้านงานฝีมือในประเพณีต่างๆในหมู่บ้าน วัดโรงเรียน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

ประวัติภูมิปัญญาดำบลบัวคำ

ด้าน หัตถกรรม

สาขา จักสานไม้ไผ่

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายบุญ โพธิ์ชัยแก้ว

ที่อยู่ 50 หมู่ 1 บ้านโคกหนองบัว ตำบลบัวคำ

ผลงาน การจักสานตะกร้า กระจิบข้าว

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม การจักสาน เครื่องใช้ต่างๆตามที่ต้องการได้ เช่น ลอบ ดักปลา ตะกร้า กระจิบข้าว ไซ ช้อง เครื่องใช้ทุกชนิดทุกชิ้นทำขึ้นมาจะเป็นที่ยอมรับของชุมชน และเป็นการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมไทยให้คงไว้

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ วิธีการถ่ายทอดอธิบายและสาธิตให้ผู้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆกัน

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

เครือข่ายลูกค้าในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียงที่สนใจ และนักเรียนที่เข้ามาเรียนรู้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านศิลปหัตถกรรมรับผิดชอบดูแลงานด้านงานฝีมือในประเพณีต่างๆในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน

3.ด้านศิลปกรรม

หมายถึง ความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะ สาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม วรรณกรรม ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การแสดง เป็นต้น ได้แก่ นายประวิทย์ ศรีนวล บ้านบัวคำเหนือ หมู่ที่ 2 ตำบลบัวคำ อำเภอโศกชัย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านจิตรกรรม ฝาผนังวัดหรือโบสถ์ การทำตุ๊กตา เครื่องปั้นดินเผาต่างๆ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน ศิลปกรรม

สาขา การวาดจิตรกรรมฝาผนัง

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายประวิทย์ ศรีนวล

หมู่ 2 ตำบลบัวคำ อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลงาน การวาดจิตรกรรมฝาผนัง

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านศิลปกรรม การวาดจิตรกรรมฝาผนัง

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจได้ วิธีการถ่ายทอดอธิบายและสาธิตให้ผู้รับการถ่ายทอดและฝึกปฏิบัติไปพร้อมๆกัน

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

ประชาชนชาวบ้าน ลูกหลานที่สนใจ ได้เรียนรู้และนำความรู้ไปปฏิบัติและขยายต่อพร้อมทั้งได้นำส่งร้านค้าชุมชนเพื่อเพิ่มรายได้

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านศิลปกรรมงานด้านงานฝีมือการวาดจิตรกรรมฝาผนังในประเพณีต่างๆ ในหมู่บ้าน วัด โรงเรียน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

4.ด้านศาสนาและประเพณี

หมายถึง ความสามารถประยุกต์แลปรับใช้หลักธรรม คำสอนทางศาสนา ความเชื่อและประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่า ได้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติให้บังเกิดผลดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม เช่นการถ่ายทอดหลักศาสนา การบวชป่า การประยุกต์ประเพณี เป็นต้น ได้แก่

4.1 นายสมุทธ ประหารุง บ้านบัวคำเหนือ หมู่ที่ 2 หมอสูตรขวัญ

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน ศาสนาวัฒนธรรม

สาขา หมอสูตรขวัญ

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายสมุทธ ประหารุง

หมู่ 2 บ้านบัวคำเหนือ ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอสูตรขวัญ

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

- มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านศาสนาวัฒนธรรม สาขาหมอสูตรขวัญโดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา
- การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ
- สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอสูตรขวัญ ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

- นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนเป็นที่รู้จักในชุมชนโดยการรับเชิญในงานประกอบพิธีต่างๆ

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

- ร่วมกิจกรรมในงานพิธีต่างๆในชุมชนและเป็นผู้ที่ให้การนับถือยกย่องในชุมชน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

4.2 นายสมบัตร์ บิลโพชน

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน ศาสนาวัฒนธรรม
สาขา หมอสูตรขวัญ

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายสมบัตร์ บิลโพชน
ที่อยู่ 9 หมู่ 11บ้านโคกหนองบัว ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอสูตรขวัญ

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านศาสนาวัฒนธรรม สาขาหมอสูตรขวัญโดยศึกษาเล่าเรียนจาก
ตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอสูตรขวัญ ได้เป็น
อย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนเป็นที่รู้จักในชุมชนโดยการรับ
เชิญในงานประกอบพิธีกาต่างๆ

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

ร่วมกิจกรรมในงานพิธีต่างๆในชุมชนและเป็นผู้ที่ให้การนับถือยกย่องในชุมชน
รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

4.3 นายเฉลียว ทิพประมวล

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน ศาสนาวัฒนธรรม

สาขา หมอสูตรขวัญ

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายเฉลียว ทิพประมวล

ที่อยู่ 129 หมู่ 10 บ้านหนองแสง ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอสูตรขวัญ

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านศาสนาวัฒนธรรม สาขาหมอสูตรขวัญโดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอสูตรขวัญ ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนเป็นที่รู้จักในชุมชนโดยการรับเชิญในงานประกอบพิธีกาต่างๆ

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

ร่วมกิจกรรมในงานพิธีต่างๆในชุมชนและเป็นผู้ที่ให้การนับถือยกย่องในชุมชน รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

5. ด้านการแพทย์ไทย

หมายถึง ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองด้านสุขภาพอนามัยได้

5.1 นายเพียร ประดับพันธ์

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน แพทย์แผนไทย
สาขา หมอน้ำมัน

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายเพียร ประดับพันธ์
ที่อยู่ 134 หมู่ 10 บ้านหนองแสง ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอน้ำมัน

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม สาขา หมอน้ำมันโดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา

การถ่ายทอดความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอน้ำมัน ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนในการเรียนรู้หมอน้ำมันเป็นที่รู้จักในชุมชน

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านหัตถกรรมงานหมอน้ำมัน

รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

5.2 นายสี ผลากุล

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน แพทย์แผนไทย
สาขา หมอยาสมุนไพร

ประวัติและผลงาน

ชื่อ นายสี ผลากุล
ที่อยู่ 22 หมู่ 3 บ้านหนองไฮ ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอยาสมุนไพร

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านหัตถกรรม สาขา หมอยาสมุนไพร โดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอยาสมุนไพร ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนในการเรียนรู้หมอยาสมุนไพร เป็นที่รู้จักในชุมชน

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านหัตถกรรมงานหมอยาสมุนไพร
รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -

5.3 นางจำปี ดอนลาดลี

ประวัติภูมิปัญญาตำบลบัวคำ

ด้าน แพทย์แผนไทย

สาขา หมอนวดสมุนไพร

ประวัติและผลงาน

ชื่อ 6.4 นางจำปี ดอนลาดลี

หมู่ 7 บ้านบัวทอง ตำบลบัวคำ

ผลงาน หมอนวดสมุนไพร

องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญด้านแพทย์แผนไทย สาขา หมอนวดสมุนไพร โดยศึกษาเล่าเรียนจากตำรา

การถ่ายทอดองค์ความรู้ความเชี่ยวชาญ

สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับผู้เรียนและผู้ที่มีความสนใจในการเรียนรู้หมอนวดสมุนไพร ได้เป็นอย่างดี

ลักษณะขององค์เครือข่ายและการสร้างเครือข่าย

นักเรียน นักศึกษา ประชาชนลูกหลานที่สนใจ ได้ศึกษาศึกษาเล่าเรียนในการเรียนรู้หมอนวดสมุนไพร เป็นที่รู้จักในชุมชน

ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน/สังคม

เป็นผู้ทรงคุณวุฒิของหมู่บ้านด้านด้านแพทย์แผนไทย สาขา หมอนวดสมุนไพร
รางวัลเกียรติคุณที่ได้รับ -